רוגז אשר לא ירדה מעל פניו: „מדוע אתה מעשן בשבת?" הפעם ידעתי נאמנה שהוא מחפש עלי תואנות ולא מצאתי לנתוק לענות לו. כבשתי את כעסי ושתקתי. משלא נעניתי לו, קרב אבי אלי וסטר לי על פני. לא שלטתי עוד ברוחי, נטלתי בידי את מכשיר הרדיו והשלכתיו בכוח על הרצפה עד כי נתרסק בקול נפץ. לאחר, נטלתי ברוב זעמי עציץ

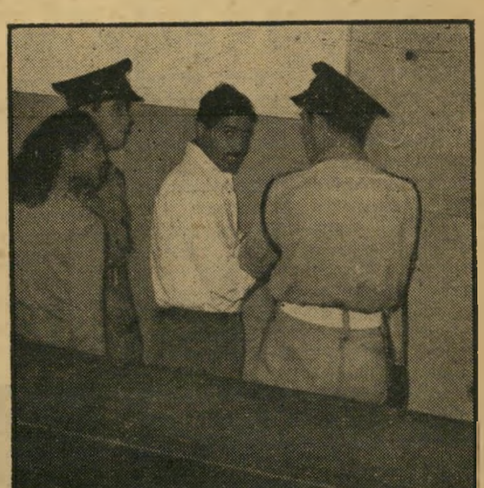

שושנה ויעקב מרחבי בהפסקה

„מדוע אינני כשאר בניך?"

חרסינה יקר שעמד על השולחן ונפצתיו לרסיסים, בהשליכי אותו על הרצפה.

לאחר מכן החילותי להקים צעקות על אבי ושאלתיו בכעס: „האם לאחותי מותר להדליק את הרדיו ואילו לי אסור? האם לאשתך מותר להדליק אש בשבת ואילו לי אסור? מדוע אינני כשאר בניך?"

בו ברגע שלחה אמי חורגתי את אחד מאחי להודיע את דבר המהומה במשטרה וכעבור רבע שעה פרצו מספר שוטרים לתוך הבית ואמרו לעצור אותי. אך אנוכי הייתי לבוש מדי חייל וסרבתי לזוז ממקומי. אמרתי להם כי אני נשמע אך ורק לשוטרים צבאיים. השוטרים עזבוני במקום ועצרו בינתיים את אבי ואת אמי חורגתי לשם חקירה. כעבור כמה דקות, התייצבתי מרצוני הטוב בתחנת המשטרה. עם כניסתי לתחנה כבלוני השוטרים בידי והובלתי לחדרו של אחד הקצינים, לשם חקירה.

„מדוע סירבת להוראותיהם של השוטרים?" שאלני הקצין, כשהוא שולח בי מבט בוחן.

„הנני חייל במדים, ואינני נשמע להוראותיהם של שוטרים אזרחיים," עניתי בתוקף.

„האם יוסף מרחבי הוא אביך?" המשיך הקצין.

„כן אדוני. יוסף מרחבי הוא אבי, ואשתו היא אמי החורגת." השיבותי.

„עליך לעזוב את בית אביך מיד, אם אינך רוצה להאסר," אמר הקצין בקול מסביר.

„האם מותר למשטרה להתערב בענייני משפחה?" שאלתי בכעס עצור.

„שתוק!" נתן עלי הקצין בקולו. „אני נותן לך שהות של עשרים וארבע שעות לעזוב את בית אביך!"

„האם אבי דרש ממך להשליכני מביתי?" העיזותי לשאול בחשש־מה.

„מר מרחבי ואשתו טוענים כי אינך בנם ואין לך כל שייכות למשפחתם," אמר הקצין בקול חסר־סבלנות. שלפתי מכיסי את כל תעודותי הצבאיות והאזרחיות ופרשתי אותן בפני הקצין. הלה הפך והפך בהן והשתומם לראות את כולן נקובות בשם משפחתו של אבי ובצרוף שמו הפרטי. בכל אופן, עמד הקצין כי עלי לעזוב מיד את בית אבי, ואת אבי ואמי־חורגתי שלח לביתם בזעף.

הגעתי הביתה טרם חזרו הורי והחילותי לארוז את כל חפצי במזוודתי. משסיימתי, נטלתי את המזוודה ושמתי פני לבית קרובי זכריה מרחבי וביקשתיו להפקיד אצלו את חפצי. לאחר שבוע השתחררתי מהצבא.

הכינוי „ממזר" רדף אחרי

עם שחרורי מהצבא חזרתי לשכונה והחילותי לתור אחרי חדר לשכירה. לא הצלחתי לשכור חדר, אלא כעבור שבוע ימים. במשך השבוע הראשון עשה עמדי קרובי זכריה חסד והרשני ללון במרפסת ביתו מתחת לכיפת השמים.

משהצלחתי לשכור לי חדר, קניתי רהיטים דלים, אשר היו נחוצים לי מאוד, והוצאתי עליהם את רוב כספי. למזלי, הסתדרתי מיד בעבודה בבית מלאכה לפחחות וקבלתי את משכורתי הראשונה כעבור שבוע ימים.

אם כה ואם כה, שבו אנשי השכונה לחדש את משא רכילותם אודותי ופרעו את שמי לשימצה בכל רחבי השכונה ואף מחוצה לה. על כל מדרך כף רגל רדפני הכינוי הנמבזה „ממזר". בימים הראשונים לשחרורי מהצבא התגברתי על כעסי והתעלמתי מן הבוז הרב שבזו לי. אך מיום ליום נפוץ הכינוי „ממזר" יותר ויותר. ואף בקרב אחי, בני אבי, עברה

השמועה מפה לאוזן כי ממזר אנוכי וכל בני השכונה כינוני בשם זה בסיפוק רב. ילדים קטנים רדפוני כרדוף אחרי שיכור וקראו לעברי באותו כנוי מאוס, כשחיוך מלא סיפוק מרפרף על פניהם.

חשתי כי הגיעו מים עד נפש. החילותי להגיב על לעגם של הבריות בכוח הזרוע. יום יום קראתי למהלומות בחורים ואף אנשים מבוגרים, אשר כינוני בשם „ממזר", והתכתשתי אתם עד זוב דם. מיחושי ראש תקפוני מפעם לפעם ביתר שאת וביתר עוז, וכעבור כשלושה שבועות מאז שחרורי, חשתי כי ראשי עומד להתפוצץ. ביקשתי את עזרתם של כמה רופאים, ברם הללו לא ידעו את אשר מציק לי. שכן נכלמתי לספר להם את מצוקתי. כל הרופאים כאחד סברו כי אני סובל מזעזועי מוח ויעצו לי שלא אתרוצץ יתר על המידה.

לא יכולתי להמשיך בעבודתי ושכבתי במיטתי כשבועיים ימים. חומי עלה וירד חליפות ואיש מבני ביתי לא התענין בי ולא פקדני במשך כל ימי מחלתי. יום יום גררתי את עצמי לחנות המכולת וקניתי צורכי מזון בהקפה, כי כל כספי תם בשלמי כסף רב לרופאים ולצורכי רפואה שונים. לאושרי, נתן בי בעל חנות המכולת אימון ומכר לי בהקפה צורכי מזון משך כל זמן היותי חולה.

משפג חומי ואזרתי קצת כוח, קמתי ממיטתי והלכתי לחברי להשיג איזו הלוואה, אך העליתי חרס בידי, כי אלה טענו שאין הפרוטה מצוייה בכיסם והחלו לגלגל לפני את צרותיהם.

גמרתי, איפוא, אומר בנפשי לללות מאבי סכום של 25 ל"י ויהי מה. שהרי בסופו של דבר אבי הוא ואין לי אב אחר מבלעדיו. נגשתי בלא מורא ופחד לבית אבי ומצאתיו בפתח הבית. ברכתיו לשלום ושאלתיו מדוע לא בקרני בעת היותי חולה. הוא נכלם במקצת, אך מיד התעשת והשיב לי, כי לא ידע כלל על דבר מחלתי. הסברתי לו כי אני חייב כסף רב לחנות המכולת ולרופאים, ושאלתיו אם יש ביכולתו להלוות לי סכום של 25 ל"י. את הכסף אפרע לו מיד לכשאתחיל לעבוד ולהשתכר.

„מדוע הגך פונה בבקשה זו דווקא אלי?" שאלני אבי בלעג.

„מכיוון שאתה אבי ואין לי אב אחר בלעדיך," השיבותי בתוקף.

„אינני אביך ואינני רוצה להלוות לך אף פרוטה," השיבני.

„אל תדבר כך, אבא," התחננתי לפניו.

הלה צחק לתחנוני בהדגשה גלוייה, שהרתיחה את דמי.

„דע לך, אבא, כי באם לא תמלא את מבוקשי אעשה לך צרות צרורות," אמרתי בקול מאיים.

דברי התקיפים פעלו עליו כראוי, ופניו הרצינו לפתע.

„אתייעץ בדבר עם אשתי," פטרני ונכנס הביתה.

לאחר זמן מה נודע לי כי למחרת היום בו ביקשתי הלוואה מאבי, נסעה אשתו אל אמי ובקשה אותה לחלץ אותה ואת אבי מן הצרות אשר אנוכי מתעתד לעולל להם. אמי התקיפה אותה קשות והעירה לה שאבי חייב לעזור לי, מאחר שאני יוצא חלציו, ואף הזכירה לה שאת כל כספי אשר השתכרתי בעבודתי בהיותי בבית אבי מסרתי לידיה של אמי־חורגתי, וכמו כן העירה לה אמי שאבי קיבל ברצון רב תמיכה כספית מן הצבא בזכותי. „ועתה את באה אלי בסעבות כי יעקב דורש מכם הלוואה? לכי והישתתי עמו!" ענתה לה אמי בכעס ושלחה אותה מעל פניה. כעבור יומיים נקראתי להתייצב בתחנת המשטרה.

„הם אינם מכירים אותך..."

הקצין גרייברג חקרני ושאלני מה רצוני ממשפחת יוסף מרחבי. „יוסף מרחבי הוא אבי וגרתי בביתו קרוב לשלוש שנים," אמרתי בתוקף. הלה שלח בי מבט תמה ולא ירד לסוף דעתי:

„הרי יוסף מרחבי ואשתו טוענים כי אינם מכירים אותך כלל, וכיצד אתה טוען שהנך בנם?"

שליתי מכיסי את כל תעודותי, והצגתין בפניו. הקצין בדק אותן בעיון רב והשתומם מאוד לראות את השם מרחבי, בצרוף שמי הפרטי. הלה לא מצא כל מעטה בפיו, ושלח לקרוא לאבי ולאמי חורגתי מן החדר הסמוך.

„האם יעקב הוא בנך?" שאל הקצין את אבי בכעס גלוי.

„בחור זה אינו בני ואיני מכירו," ענה אבי בפשטות.

„בחור זה הוא ללא ספק בנך וגר בביתך קרוב לשלוש שנים," נזעק הקצין.

אמי חורגתי נכנסה לדבריהם ואשרה את דברי אבי, כי אינני בנו. הקצין השתיקה ואמר לה בקול מטיף: „אל תשמשי אם־חורגת רעה."

משראיתי שהקצין עומד לצדי, הסברתי לו במנוחה כי לא באתי אל אבי על מנת לסחוט ממנו כספים, כשם שהוא ואמי חורגתי טוענים, אלא פניתי אליו בבקשת הלוואה של 25 ל"י מפאת חובותי הרבים, ומפאת חוסר עבודה. כמו כן הסברתי לקצין כי בעת היותי בבית אבי מסרתי לאשתו את כל כספי אשר השתכרי בעבודתי, והזכרי לו כי הורי קבלו תמיכה מטעם הצבא בזמן שרותי בו. הקצין שאל את אמי החורגת לאמיתות דברי וזו לא הכחישה אותם.

„עליך לתת לבנך יעקב את המגיע לו," אמר הקצין בהחלטיות.

הבינותי שהקצין לא ירד לסוף דעתי ונכנסתי מיד לדבריו: „אינני דורש מאבי להשיב לי איזה חוב שהוא, אלא אני דורש ממנו הלוואה בסך 25 ל"י ותו לא," נחפזתי להעיר לקצין.

הקצין שלח מעל פניו את שלושתנו ואמר לאבי בקול מאיים: „מר מרחבי, עליך למלא את מבוקשו של בנך יעקב, כי באם לא תעשה זאת, לא אתערב עוד בשום דבר שיעולל לך יעקב."

איומו של הקצין עשה את שלו, ואבי הילחה לי 25 ל"י בנוכחות שני עדים, ומאחר שחתמתי על התחייבות לפרוע לו את חובי תוך תקופה של חודשיים.

הייתי זר בחתונת אחותי

דכאוני הלך וגבר, עד כי החילותי לתת עיני בכוס. בני השכונה שלחו בי את חיצי לעגם ביתר שאת וביתר עוז, אולם אנוכי לא נתתי לבי אליהם, שכן הייתי שיכור למחצה ומלא הזיות וחלומות נעימים. מצאתי תנחומים בחלאה זו. אולם שעה שהתעוררתי משכרותי גבר בי יגוני ורוחי נפלה בי שנית. לא אחת מצאוני חברי שוכב לצדי הכביש, כשאני שיכור כלוט וסחבוני לביתי כסמרטוט אדם. זכורני שבאחד הערבים הייתי שחוי, אך מחשבותי היו צלולות לחלוטין. אזרתי עוז וניגשתי לבית אבי. אבי, אשר ראני נע ונד על רגלי, ירא שלא אהפוך את ביתו בשכרותי ויצא עמי מחוץ לבית.

„מה רצונך?" שאלני בלעג.

„אבא, מה עוללתי לך ולשאר בני האדם, אשר אתם מתעללים בי תמיד? למה לא תניחו לי לחיות? ומדוע תהלך רכיל עלי ועל אמא? מדוע אתה מיחס לי את הכינוי ממזר ומדוע אתה מפיץ אותו בכל מקום? ומה הסיבה שאתה מחנך את אחי ואחיותי לשנוא אותי?" צעקתי לעומתו בקול בוכים.

„אינני מדבר עם שכורים," השיב לי אבי כשחיוך רע שפוך על פניו. בינתיים התערבו קרובי ששמעו את צעקותי וגררוני לביתי.

לעולם לא יישכח מזכרוני יום חתונתה של אחותי, בת אבי, אביבה. כמובן, שלא הוזמנתי לחתונה, אך על אף הכל הופעתי בה, להפתעתם הרבה של בני ביתי. רציתי להיראות בפני האורחים, ככל בני משפחתי, והצעתי את עזרתי בסדורים שנעשו לקראת החתונה. לא קויתי שאשים את עצמי ללעג בעשותי צעד זה. אך עד מהרה נוכחתי כי היה זה לדידם מחזה משעשע מאוד, לראותני מתאמץ בכל כוחי להעמיד פנים כבן בית. עשרות עינים לגלגניות הופנו לעברי והאוויר היה מלא שחוק ולהג. תחילה התעלמתי מכך, אך עשרות העינים צדוני בכל פינה אשר אליה נסיתי להתחמק והטרידוני בלי הרף.

לבי החל להלום בי בעוז וחשתי עצמי קרוב להתעלפות. חמקתי מן האולם לקול צחוקם הרם של האורחים ונחפזתי לחדרי. עליתי על משכבי ובמשך זמן רב השקעתי את ראשי בכר ובכיתי כתינוק רעב בי יומו.

למחרת הייתי מרכז תשומת הלב שבשכונה וכמעט שלא יכולתי להלך כמה פסיעות ברחוב מחמת חיצי לעגם של הבריות. זה מכבר נמאסו עלי התכתשויות ומריבות וריסנתי את עצמי לבל אכה אחד מהם. סובבתי על עקבי וחזרתי בחפזה לחדרי.

לא הסכנתי למחשבה שאני בן־בלי־שם והחילותי שונא את אבי כאשר אהבתיו לראשונה. היה בדעתי לתבוע את אבי לדין, אך לא היה לי די כסף לצורך זה. בחרתי איפוא בדרך הטובה ונסיתי להשפיע עליו בדברי כיבושין שיגש עמי לבית המשפט ויצהיר בשבועה כי אני הנני בנו. אבי דחה את הצעתי בשתי ידיו, באמרו לי בספק לעג ספק רוגז: „אין לי כל סיבה לעשות זאת, מכיוון שאינך בני

(המשך בעמוד 12)